

Hilversumse knobbelzwanen

perikelen rondom een koppel in de Laapersveldvijver*

R.G.(Rob) Moolenbeek

Het uitgezette geleewiekte vrouwtje

Af en toe zwemmen er wilde knobbelzwanen in vijvers in Hilversum. Echter de omvang van de vijvers is dusdanig klein dat een langdurig verblijf meestal niet mogelijk is. Uitzonderingen bevestigen de regel. In het najaar van 2015 strijkt er een mannetje knobbelzwaan neer in de vijver bij het Laapersveld. Omdat hier veel gevoerd wordt houdt het mannetje het hier goed uit. De nabijgelegen praktijkschool vindt het zielig dat het mannetje zo alleen is en besluit een vrouwtje knobbelzwaan te kopen en deze los te laten bij het mannetje. Er wordt een geleewiekt (amputeren van buitenste vleugellid waardoor de vogel nooit meer kan vliegen) vrouwtje aangeschaft en

Detail ring HE70 van jong uit 2016

Hele familie knobbelzwaan in oktober 2016

losgelaten. Het klikt meteen tussen beide vogels en er wordt een paar gevormd. Het mannetje is op 25 november 2015 aldaar door Frank Majoor geringd met ringnummer VT9508932 en het vrouwtje had een kweekring om (NL24A05068149).

In 2016 wordt er een nest gemaakt op een van de eilandjes en er komen vier jongen uit. Eén jong redt het niet en een drietal donkergrijze jongen wordt volgroeid. De drie jongen worden door leden van het Vogelringstation het Gooi van een ring voorzien. Dat geeft de mogelijkheid om het gedrag van deze jongen te volgen en voorkomt soms dat jagers deze geringde vogels afschieten. Ja, in Nederland mag veel geschoten worden als het 'landbouwschade' voorkomt. Naarmate het broedseizoen vordert komen er berichten van omwonenden dat de man knobbelzwaan zich soms agressief gedraagt ten opzichte van de ca. 15 aanwezige witte soepganzen. Zij verzoeken daarom de gemeente Hilversum om deze 'agressieve' zwanen weg te laten halen. Op 29 oktober verschijnt er in de Gooien Eemlander een verhaal waarin gemeld wordt dat de zwanen zullen worden verwijderd. Reden voor mij om direct een brief aan de gemeente Hilversum (afdeling Publiekszaken) te sturen waarin ik hen wijs op het feit dat het verboden is om wilde

knobbelzwanen zo maar te vangen of te verplaatsen (Flora en Faunawet, artikel 9). Ik heb telefonisch overleg met de beheerder van Ganzenbescherming Nederland (het Ganzenparadijs) die de ganzen zal wegvangen en daarna opvangen. Hij is van mening dat beide knobbelzwanen zijn geleewiekt en dus gevangen mogen worden. Ik vertel hem dat de wilde knobbelman door ons geringd is en dat daardoor ook de jongen als wild moeten worden beschouwd en NIET gevangen mogen worden. Ik dreig nog door zowel de gemeente als de vanger aansprakelijk te stellen en zo nodig de AID (Algemene Inspectie Dienst) in te schakelen. Dat heeft succes. Beide partijen laten niets meer van zich horen en laten de familie knobbelzwaan verder met rust.

Op 8 november 2016 zie ik de vijf vogels nog in de Laapersveldvijver. Echter op 15 november zit daar alleen het geleewiekte vrouwtje nog en tref ik het mannetje met twee jongen aan in de Compagnievijver vlakbij het ziekenhuis. Hemelsbreed een paar honderd meter vliegen. Omdat de vogels geringd zijn, is het honderd procent zeker dat dit de vogels uit het Laapersveld zijn. Een, links geringd jong ontbreekt en is vermoedelijk elders terechtgekomen. Tot op heden is deze vogel nog niet gemeld. De drie vogels maken geregeld kleine vluchtjes boven

deze vijver en blijven daar zo'n twee weken. Daarna verdwijnen ook zij. Jongen zwanen verblijven zo'n drie tot vier jaar in grote groepen op bv. de randmeren en als daar paren zijn gevormd, zoeken zij een eigen territorium.

Het vrouwtje blijft, omdat zij geleewiekt is, de hele winter op het Laapersveld waar gelukkig tijdens de vorstperiode een flink wak is. Het voorjaar nadert en terwijl elders in het Gooi al paren knobbelzwanen op eieren zitten verblijft het vrouwtje eenzaam op het Laapersveld. Dan, zo rond 10 april 2017 verschijnt pa knobbel weer ten tonele. De paarband wordt hersteld en weer wordt er een nest gemaakt op een van de eilandjes. Op 1 mei meldt Renée Beekman mij dat het vrouwtje zit te broeden. Net als in 2016 worden er vier jongen (nu drie donkergrijze en een wit jong) geboren. Dan op 15 juni 2017 slaat het noodlot toe. In de Gooi- en Eemlander van 16 juni wordt gemeld: "Vaderzwaan Laapersveld doelbewust doodgereden. Volgens buurtbewoners is de zwaan overreden en is de bestuurder doorgereden. Getuigen noteerden het kenteken van de auto en schakelden de politie in. De politie is vrijdag druk bezig met onderzoek, zegt een woordvoerder. Het gaat om een milieudelict waarvoor een verdachte

Vrouwtje met vier jongen, 21 juni 2017

niet buiten heterdaad kan worden opgepakt. Als hier sprake is van opzet, moet dat wel worden aangetoond. We roepen eventuele andere getuigen op zich ook te melden. Hoe meer getuigen, hoe beter." De dierenambulance kan niet veel meer doen en neemt de dode zwaan mee. De moeder blijft achter met haar vier jongen. Op 23 juni en 6 juli zie ik dit koppel nog op het Laapersveld. Rond half juli belt Renée Beekman mij met de mededeling dat een donkergrijs jong dood in de vijver ligt. De overige drie jongen groeien voorspoedig op en

worden ook nu weer geringd door leden van het Vogelringstation. Ook deze jongen kunnen we daardoor weer gaan volgen. Ik hoop dan ook in een vervolgartikel over het wel en wee van deze knobbelzwanen terug te komen. Dank aan Frank Majoor en Pascal Gijsen (ringers) en Renée Beekman voor het aanleveren van gegevens.

*Mededeling VRS het Gooi nr. 30

Foto's bij deze rubriek zijn van Rob Moolenbeek

Trotse vrouwtje met drie bijna volwassen jongen, 12 september 2017

